

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Po delih jih bomo sodili.

Človeku se kar milo stori, če poslušajo zagovornike ljubljanskih kapitalističnih kandidatov na županski stolec in na mesta v občinskem svetu ter pri raznih občinskih gospodarstvih.

Vse, prav vse, kar se nam ponuja, vse je **socialistično**. Kdo bi bil mislil, da bo socializem tako kmalu zmagal!

Pomislite! Tisti »Slovenski Narod«, ki je z vso silo pobijal splošno in enako volilno pravico in se bal, da se bo svet podrl, če dobe »navadni delavci« enako pravico, kakor »izobraženi« doktorji, ti isti »Narod« zagovarja zdaj socialistične ideje! In »Jutro«, ki je bilo ustanovljeno z denarjem velekapitala in ki je vedno delalo velekapitalistično politiko — tudi to »Jutro« se hudeje nad »nesocialni« ljudi! Seveda »Slovenec« potem ne sme zaostati. Čeprav se je boril proti socializmu od vsega začetka in je ostal sovražnik socializma tudi potem, ko je zapihal med klerikalce Krekov veter, Krščanski socialisti so morali loviti svoje kaline v »Večernem Listu« in pozneje v »Novem Času«, ki so ga gospodje od »Slovenca« ubili s svojim zlatim teletom! Čeprav je torej nad vse jasno, da »Slovenec« kot zagovornik absolutne avtoritete vidnega namestnika božjega ni in ne more biti za socializem, temveč le proti njemu — vendar tudi »Slovenec« zagovarja socialni program še celo progresivni davek zahteva prav tako navdušeno, kakor ga njegovi mariborski bratci navdušeno pobijajo. **Ljubljana je prvo me-**

sto na svetu, v katerem obljubljajo vse stranke socialno delo.

Oglejmo si malo bližje te »socialiste«! Predvsem tiste, ki so že nadalje »socialisti«. Kocmurjevce; Kocmur je 1. 1919. govoril na občnem zboru ljubljanske organizacije obstrukcijski govor proti progresivnemu davku, do polnoči je govoril, da je nadaljno debato sploh onemogočil. Zdi pa obljublja v skupnem programu s klerikalci in komunisti, da hoče ta davek uvesti v ljubljanski občini. Seveda mu nihče ne veruje. Progresivni davek zahteva točnih računov, prepoveduje miloščine in darila posebno pa še vsakovrstne nagrade. Gospodje komunisti so v tem oziru Kocmurjevcem popolnoma enaki. Ne le da so bili proti progresivnemu davku, trdili so celo da je ta davek socialistično stranko razbil. Ali se nič ne boje, da bo razbil tudi Ljubljano? Gospodje! Nagrade iz bolniške blagajne niso nič bolj umazane, kakor tiste, ki jih izplačuje sovjetska Rusija. Še boli, kajti pri nas delavstvo samo strada, tam pa — umira od gladi!

Klerikalci so pri tem še najbolj nedolžni, saj oni so sploh ves socialistični program sprejeli samo prisiljeni, ker vedo da sami v Ljubljani nič ne pomenijo in so upali s tem ujeti socialiste in tiste komuniste, ki ne sovražijo socialističnega programa, kakor ukazuje Moskva. Posebno glede progresivnega davka so nedolžni — ali mislite da bodo korarji res delali za progresivni davek? Ali pa g. Pollack? Progresivni davek pomeni ven-

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168.

Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

dar, da morajo bogataši zelo veliko davka plačati, ali mislite, da je Pollack res tako neumen, da bo delal proti svojemu žepu? Kaj še! Sicer je pa tudi g. Kremžar v petek na shodu prav jasno povedal, da o progresivnem davku nima prav nič poima kakor tudi o posrednih davkih ne, ki jih hoče njih skupni program »krvavo resno« odpraviti. Ne le ne odpraviti, še boli jih hoče zvišati: »**Občinsko gospodarstvo naj nese toliko profita, da se zmanjšajo davščine.**« Tako je govoril in mnogo nevednežev je bilo, ki so mu ploskali, ker ne vedo, da pomeni to posredni davek, ki ga plačujejo največji reveži dočim ga bogataši prevale na svoje delavce in konsumente. Če bo delala plinarna profite, kdo jih bo plačal? Mislite, da podjetnik, ki mu gori plin v podjetju in pri zabavi? Kaj še, delavec bo plačal, čeprav sedi v temi, kajti podjetnik prišteje stroške za plin k prometnim stroškom, podraži svoje izdelke, zviša s tem draginjo, trpeti mora pa delavec, bodisi ker ima manjšo mezdo ali pa dražje življenske potrebščine.

Socialisti to drugače razumejo, imajo že tudi izkušnje! Tone Kristan je vladal natanko po Kremžarjevih navodilih. Vedel je, da delavci neradi plačujejo, **zato je moral konsum nesti toliko profita, da ni bilo treba strankinega davka.** Nihče ni bil izključen, če ni hotel plačati, »boš pa moko, sladkor itd. dražje plačal!« Toda profit iz konsuma je dajal stranki gospodar konsuma in je zato — gospodari tudi v stranki kajti vselej in povsod gospodari tisti ki denar prinaša, ne tisti, ki ga dobiva. Ko so socialisti to izprevi-

Iz dnevnika

† Josipa Cvelbarja.

(Dalje.)

Geyersberg, 11. julija 1915.

Zadnjih par dni sem nekam prav dobro razpoložen (menda ne pride tuš, kakor po navadi), in danes imamo jasen solnčen dan, kakor jih je na našem Dolenjskem sto in sto — in zato mi je menda še lepše. Veste, če gre človek stran iz kraja, ki mu je drag, radi ljudi, ki živijo v njem, mu je težko, in misli, da bodo vedno zvezane misli med njimi in njim — pa vidi potem, da ga nihče, pa prav nihče nikjer ne pogreša, mu de težko, strašno težko, potlej pa reče: »Holt, no-rec; kar ti meni, to jaz tebi!« Gre sicer grozno težko, ampak gre pa le. Resigniran postane: »Können sie mich gern haben«. — Vse se naj postavi na glavo, če se hoče! Moji prijatelji, prav vsi so šli in zoriijo tam, postajajo možje, kanoni in puške in vrisk in krik jim utrjujejo živce, jim sejejo moralno moč in zavest v prsa, vsa grozodejstva jim polnijo duše in ti-soč kali jim polagajo v srce, ki poženo

in dozore v jeklene nazore o življenju; pred tem mora izginiti vsa pomehkuženost, vsa malenkost, katere bi sicer ne videli. Vse na tistem me veseli to: čim večjo nevarnost prestanem, tem večjo samozavest dobim, čim več gorja pride preko mene, tem lažje bo poznejše pomanjkanje; če pa poginem, saj moram itak enkrat! Ravno danes mi prihajajo tako živo na misel vsi lepi solnčni dnevi na Dolenjskem — samo enkrat bi jih hotel še živeti, mogoče danes leto: vsi naši griči, naše gore od Save do Kolpe, vsa Bela Krajina, ves Žumberak me bo poln!

Jaz sem vesel in poln upanja in pričakovanja.

14. julija 1915.

Že četrta vaja se nam je sedaj skazila: gremo in napravimo švarmlinijo, pa pošlje vrag dež in mi jo odplozamo z mokrimi ritmi domov. Pravzaprav nam pa zadnji čas ni prav nikakšne krivice: skoro polovico časa smo prosti, to se pravi tako prosti, kakor je pač vojaška prostost.

In čakamo in pričakujemo.

15. julija 1915.

Ostanem.

17. julija 1915.

Na deseto uro gre, kolegov še ni domov iz mesta. (Jaz sem pa zgubil možnjček z zadnjimi groši na vaji.)

Lep večer: pol jasen, veter vleče, iz doline je čuti vodo od mlina in gramofon iz mesta. Kolega piše pismo, jaz berem Elizabeth Kött (Bartsch).

V spomin mi prihajajo večeri izza počitnic. A mene se ne spomni živa duša nikjer, komaj France v ruskih zakopih.

19. julija 1915.

Pirkerkogel, 1226.

Jasen zrak, kot da je snežilo ponoči in hladna sapa šumi v smrekah.

Tam doli gledajo izza holmastih koroskih gora naše planine, tihe in drage kakor pozdrav, kakor poljub iz domovine.

Cyklamni govore moji duši.

Frida!

Ne, ne, jaz nočem misliti nate ni z eno samo mislijo, niti ob enem samem utripu v prsih! — — —

»Jože, greš v goro?«

»Da, v gore grem, Frida.«

»Prinesi mi cyklamnov nazaj gredoč — boš?«

deli, so se izpreobrnili, začeli so za stran-ko plačevati sami, zato so pa v njej tudi sami gospodarili in spodili iz nje vse ti-ste, ki ne marajo plačevati. Seveda so bili to sami »težji« ljudje še celo 4 po-slanci med njimi, progresivni davek tepe namreč samo težke! Dve leti smo delali ta red v stranki, lahko si mislite, da naši socialisti to danes dobro razumejo in da prav nič ne dajo na vaše krasne progra-me, o katerih vedo, da so samo lepa va-ba za nevedneže! Tone Kristan k demo-kratom, NSS s Kamenarovičem k »Naro-dovim« starim kapitalistom, Kocmur, Pe-rič, Tokan, Mihevc itd. pa h klerikalcem in »komunistom«. Tako je šlo vse po Kremžarjevih besedah: »Vsak sili v družbo v kakršno ga vleče srce.«

Socialisti pojdejo k — sebi!

Politične vesti.

+ **Notranje ministrstvo** je prepove-dalo razširjanje bolgarskega lista »Vest-nik poljedelcev«, ker »piše proti intere-som naše države«.

+ **Kongres bolgarske socialistične stranke**, ki je te dni zboroval v Sofiji, je sklenil pristopiti k II. internacionali.

+ **Grško** bo zastopal na mirovni kon-ferenci znani Venizelos, ki je seveda orodje v rokah antante. Za enkrat še ne vedo se bo li postavil na angleško ali na francosko stran. Krivce grških porazov v Mali Aziji bo obsodilo vojno sodišče. Ja-sno je, da ne bo prenehal z njih obsodbo delovati kapitalistični sistem, ki je pahnil državo v najhujši gospodarski kaos. To-da grško ljudstvo še vedno ni spregleda-lo, ker je od sile nezavedno.

+ **Dogovor z Italijo** je podpisal 25. t. m. naš poslanik v Rimu g. Antonijevič. Dogovor pa bodo pričeli šele izvajati, kadar bo odobren. Podrobnosti so še ne-znane.

+ **Fašisti v Italiji** so zasedli vsa več-ja mesta kakor tudi glavno mesto Rim. Zasedli so tudi Primorje ter se proglasili za gospodarje nad življenjem in smrtjo. Sedaj zahtevajo fašistovsko vladu z Mus-solinijem na čelu.

+ **Na Dunaju** se je vršila v nedeljo, 29. t. m. velika demonstracija proti za-

sužnienosti Nemške Avstrije, ki jo je skli-cala socialistična stranka.

+ **V Berlinu** je ustavila policija iz-hajanje komunističnega glasila »Rote Fahne« za 14 dni. Vzrok tej policijski od-redbi je proglas železničarjem, ki ga je objavil imenovani list.

+ **Sovjetska Rusija** je reorganizirala zračno brodogradnjo pod nemškim vodstvom. Nemški častnik Welling je poveljnik vseh zrakoplovnih šol v Rusiji. Vsi piloti, ki so sodelovali za časa svetovne vošne v nemški armadi, so sedaj v ruski službi.

Dnevne vesti.

Vsem naročnikom! Vse naročnike prosimo, naj reklamirajo vsako številko takoj, ne šele po tednu dni, ali še pozneje, sicer je težko ugotoviti krivca nerada. To velja tudi za ljubljanske naročnike, ki dobivajo »Naprej« potom raznašalcev.

Uprava.

Oddelek za socialno politiko nam sporoča: Ministrstvo socialne politike do-voljuje v sporazumu z ministrstvom fi-nanc, uvažati živež v svrhu pobijanja draginje v tuzemstvu. Da bomo ta cilj dosegli, potrebna je točna in obsežna kon-trola, da se uvažani živež prodaja v naši državi po primernih cenah in se s tem ce-ne v tuzemstvu potisnejo na opravičeno mero. Uvoz ni dovoljen zato, da bi trgo-vci na škodo konsumenta in države, ki jim spregleda uvozno carino, delali neopravi-čene dobičke. — Zato je odredjeno, da vsak uvoznikar, ki je dobil dovoljenje za uvoz živeža, prijaviti uvoženo blago v Ljubljani pri oddelku za socialno politiko pokrajinske uprave za Slovenijo, v Mari-boru pri policijskem komisariatu in v drugih krajih pri pristojnem okrajnem glavarstvu. — Ker je med uvozniki raz-širjeno krivo mnenje, da je potrebno pri-glasiti samo iz inozemstva uvoženo mo-ko, naprošamo uredništvo, da v svojem listu natisne, da je obvezno prijaviti vsa-ko vrsto uvoženega živeža, za katero je potrebno posebno uvozno dovoljenje. Ugotavljamo, da je pod pritiskom uvoza padla cena v izdatni meri moki in masti, nekoliko manj drugemu živežu, pri kate-rem ni bilo opazati velike razlike od sve-tovne tržne cene. — V spošnem prosimo,

da uredništvo podpira z vsemi močmi boj proti draginji. Tudi najmanjša notica, n. pr. ta ali ona tvrdka prodaja ta ali oni predmet po nižani ceni, naj bi uredni-štva sprejela. Ta ugotovitev je potrebna ker smo do sedaj pogrešali nekaterih ta-kih notic, ki smo jih poslali potom tiskov-nega oddelka pokrajinske uprave uredni-štvom našega časopisja. Mislimo, da ni treba povdarjati, da objave glede prodaje znatno cenejšega blaga bistveno vplivajo na tržne cene.

Po Štajerskem je na mnogih krajih zapadel zgodnji sneg. Tako poročajo na pr. iz Celja, Pohorje pokriva mestoma že precejšnja plast zimskega blagoslova. Trdovratna deževna vremena grozijo uničiti ves poznolesenski pridelek, tudi je še veliko vprašanje, če bo mogoče po-skrbeti za novo jesensko setev. Grozdja je še ogromno po vinorodnih krajih, a ga ne morejo vsega spraviti ker primanj-kuje posode. Tudi še ni radi slabega vre-mena povsod dozorelo, tako da ga bodo ponekod pobrali šele v prvi polovici no-vembra. Če ne bo dotlej že segnalo, ka-kor ga je že mnogo. Letos se je prav drastično pokazalo, koliko škode lahko trni narodno gospodarstvo radi slabe or-ganizacije.

V Sarajevu se je obesil 63letni Jo-hann Ha'nkopf zaradi mizerije, v kateri je živel že dolgo časa. Njegov sin Franz je večkratni milijonar, toda ni hotel po-magati svojemu očetu.

Poneveril je v Novem Sadu glavni poslovodja Srbske zadružne banke Joven Pinter 150.000 Din iz bančne blagajne. Vse mesto je postalo pozorno, ko so ga 25. t. m. zaprli, ker je bil v mestu važna osebnost.

V Mitrovicu so te dni pripeljali v Osijeku obsojena komunistična Schullerja in Weissa. Profesorja Maslarića morajo še obdržati v Osijeku, ker so uvedli proti niemu novo razpravo radi nekega stavka v njegovem zagovoru. Češko in Reisa bodo pustili na svobodo.

V Belgradu je napravil požar v us-niarni tvrdke Zdravković in drug nad en milijon dinarjev škode.

Na invalidskem kongresu v Belgradu so zbrani invalidi ugotovili, da je pred-sednik udruženja poneveril okoli 500.000

»Kolikor ti drago, kolikor jih raste v gori, na vsem Dolenjskem, na vsem sve-tu.«

*

Kdo ti nosi danes cyklamne? Jaz ne utrgam nobenega, niti da bi ga del za kapo.

27. julija 1915.

Avemarija.

Mrak poln večerne zarje. Nekje zvo-ni Čemu zvonji? Ne vem, kakšne običaje imajo ti tuji ljudje — a to vem: od Save so se pod Gorjanci in po Gorjancih po-zdravili zvonovi, v zlatem vetru hite po-ljubi od zvonika do zvonika proti večeru.

Zvonilo je na Slinovcih in že so vsa srca, ki so bila tam okoli, vzdihnila od blagoslova.

Sedeli smo na verandi tiste prijazne hiše, oko je hitelo od očesa na oko in se pozdravljalo in ustnice so šepetale, ka-kor je odmevalo v srcu ob misli na bo-dočnost, bili smo mladi, pol otroci — in kakor bodočnost mladosti, taka je bila tista bodočnost.

Sloneli smo na verandi tiste prijazne hiše, gledali v daljavo, ginečo pod gore, a smelo in krepko vriskajočo pod zarjo, spogledali smo se včasih nemo; nikomur ni hotela beseda preko ustnic.

Plavooka deklica je slonela nepre-mično meni nasproti, oprta na belo roko in gledala istotako nepremično v zarjo. Oko ji je žarelo.

Jaz sem čutil tisti plamenček v svo-jih prsih kakor žgoč ogenj, ker sem ve-del, da je svetlo v njeni duši.

V meni je bilo polno strasti, ki me je vezala na sedanjost; v meni je bilo polno brezupa, ki me je vlekel v brezbitnost: ljubil sem deklico, kot da nisem poznal nobene druge na svetu — ona je poznala mnogo boljših od mene.

Na Slinovcih je zazvonilo avemari-jo — zvonovi so poslali poljub zarji.

In meni je bilo, kot da sva se prišla za roko in si pogledala v oči in je začelo krožiti od srca do srca tiho drhtečo živ-ljenje: samo ni vedelo za svojo bridkost, ne za srečo: ljubezen čista, visoka, strast nema, obup brez gnjeva.

Potem sva se spustila — odzvonilo je — in v meni je bil spet človek z dve-ma razločenima dušama.

Ponoči sem hodil domov po hostih in cestah.

V meni se je kak dan kar naenkrat razsvetlilo in bilo je polno veselja, da sem vriskal kot pijan.

Tak večer mi je gotovo sijal mesec na pot.

V meni je bilo temno. Zažarelo je in zatislilo trepalnice — kri je šumela v meni, mrzlo mi je bilo, da sem drgetal, in vse je vrelo v meni, da sem sopel, za-tulilo je, pokalo je v prsih in hreščalo — ko sem se zavedel, je divjal vihar preko smrek in tomil vrhove in veje, grmelo je in se bliskalo — jaz sem bil odrešen in sem zavriskal.

V meni je bilo temno, nikjer ni za-žarelo: sam tih grenak obup brez strasti in besede.

Njena mati je gledala skozi okno in je videla nizko, oblačno nebo, ki je hote-lo deževati in ne nehati. Kakor da je vi-dela v mojo notranjost, me ni pustila do-dela v mojo vedelo, da so bili taki večeri najbolj nevarni zame: z lahkoto bi se bil brez pomisleka ustrelil, če bi bil imel revolver.

Včeraj je bila viharna noč — bilo je namreč podnevi silno soparno.

Danes je krasna mesečna noč — v pratki kaže namreč jasno in polno luno.

Mislil sem, da zvonijo avemarija, a b'je mučna polnočna ura že dolgo dolgo v mojem srcu. (Dalje prih.)

dinarjev. Zbrani invalidi so hoteli predsednika Miodraga Štefanovića linčati, končno pa so se le pomirili ter sklenili za-
devo izročiti sodišču.

Iz Srbije prihajajo poročila o strahovitih povodnih. Prebivalstvu preti nevarnost zlasti v krajih ob reki Moravi, Ilaru, Raški in Trnovski reki. Na progi Kolašin - Podgorca - Andrijevica - Bijelo polje so morali prenehati z železniškim prometom.

V Londonu se je te dni pripetil sledeči dogodek: Neki Canon Hamilton je došel v cerkev z Rosamundo Bateman Hanbury, s katero se je hotel poročiti. Ko je stal mladi par pred oltarjem, pa se je nenadoma prikazala pred oltarjem neka tuja žena v poročni obleki. Svati so bili razburjeni ter so jo vprašali, kaj da išče. Ona pa jim je odgovorila, da obžaluje, ker se je nekoliko zakasnila. Končno so ugotovili, da trpi nesrečnica na halucinacijah ter da je že večkrat prišla v cerkev k porokam na tako prečuden način.

V Hamburgu so aretirali zdravnika dr. Bernharda Bekena, ki je prišel pred dnevi iz Berlina v Hamburg, kjer je postal navaden delavec, ker ni mogel živeti kot zdravnik. V Hamburgu je namreč ukradel neki gospi večjo vsoto denarja. Občinstvo ga je hotelo linčati na trgu, toda ga je pustilo na miru, ko je razložil svoj žalostni položaj zaradi neznosne bede.

Chilski parobrod »Itata« se je potopil koncem avgusta t. l. z 400 ljudmi in 600 volmi. Utonila sta tedaj dva Jugoslavana, in sicer Bartol Tudro z otoka Hvara in Šimun Marasović z otoka Visa. O tej nesreči poroča podrobno valparajska »Jugoslovenska Država« z dne 2. t. m.

Liubliana.

Požar v Komenskega ulici št. 26. K požaru nam sporoča mestni gasilski urad: Ob peti uri 38 min. zjutraj alarmiran je bil mestni gasilski urad potom policijskega stražnika, da je izbruhnil požar. Čuvaj na Gradu je dal znamenje z dvema streloma. Na lice mesta odšla je takoj mestna poklicna gasilska straža, broječa osem mož, ki pa je stopila le deloma v akcijo, ker so domači požar še pravočasno opazili ter ga lokalizirali. Iz kuhinje v drugo nadstropje vodilo je posebno stopnišče v podstrešje. Pod tem stopniščem imela je stranka najbrže spravljen pepel, ker so našli posodo in pa pepel v posodi. V istem prostoru so bile razne cunje in nekaj drv. Ogenj je vžgal stopnišče, ki so zgorele, ter vrata, nakar je prešel v podstrešje. Začutil je požar tamkaj stanujoči dijak, ki je slišal zjutraj okoli pete ure prasketanje in pokanje v kuhinji ter opozoril stranko na to. Na alarmne strele odzvalo se je takoj ljubljansko prostovoljno gasilno društvo, ki je stalo, broječe 12 mož, pripravljeno v Gasilskem domu, da v slučaju pomoči stopi v akcijo.

Razne ustanove za reveže. Mestni magistrat razpisuje več ustanov za revne novoročenke in za onemogle posle itd. Razpis je na magistratu javno razglašen in se naj interese tam bliže informirajo.

Celje

Iz seje občinskega sveta celjskega. Prošnji Dramatičnega društva za oprostitve veseličnih taks za gledališke predstave obč. svet ugodil. Stroške za razsvetljavo na ljudskem vseučilišču plača občina. G. Rebek, referent za občinska podjetja, predlaga v imenu odseka odklo-nitev delavskih dopustov. Sodr. Koren nastopi v imenu soc. kluba proti odklo-

nitvi dopustov in predlaga vrnitev prošnje odseku v svrhu nadaljne razprave. On ni zato, da dobi vsak brez razlike 14dnevni dopust, temveč naj se to uredi po službeni dobi. Predlogu se pridruži podžupan g. Žabkar. Debate so se udeležili gg. dr. Kalan, Božič in s. Leskošek. Dr. Božič predlaga, naj se odsek informira tudi pri drugih občinah. Na predlog odseka se odobri sprememba pravil za elektrarno. Električni tok za motorje stane odslej 12 K; občinska podjetja ostanejo v lastni režiji. Putnik Potnikovič prosi za prenos toka v njegovo na novo urejeno tovarno. Odsek predlaga dovoljenje. Sodr. Koren predlaga, naj se vrne prošnja odseku, ki naj poizve, če je lastnik s tem zadovoljen. Za obratovodjo mestne klavnice je nastavljen g. Grejzel. Njegova mesečna plača z dokladami vred znaša 3680 K, prosto stanovanje in razsvetljava. — Referent pravnega odseka g. dr. Kalan poda poročilo v prav lepo izbranih besedah o kompetenci g. župana in uradnega predstojnika ter ostalih občinskih odbornikov. Nato da g. podžupan Žabkar pojasni o svojem samolastnem postopanju pri posekanju 18 smrek v Dürnbergerjevi hiši, ki je last takozvanega »Bürger Versorgungsfonda«, čigar lastnino upravljati ima pravico mestna občina. V to hišo se je preselil g. Žabkar in je dal takoj na lastno odgovornost in iniciativo na vrtu stoječe smreke posekati, češ, stranke se pritožujejo, da imajo premalo zraka. Medklie s. Pukmajstra: Nobeden! S. Koren graja samolastno postopanje, katero tudi g. podžupan sam priznava. S. Leskošek pravi, da se po mestu govori, da g. mestni oskrbnik in podžupan skupno paktirata, ker da postopanje g. Žabkarja naravnost povod takšnim govoricam. Podžupan zavrača, da bi imel z oskrbnikom kak pakt.

Maribor.

Prezdavo hotela »Uniona«, ki ga je Liubljanska kreditna banka adaptirala za stanovanja svojim uradnikom je mariborski stanovanjski urad ustavil.

Vesela vest. Listi poročajo o veliki sreči, ki je zadela mariborsko mesto s priznanjem adventistovske sekte po ministru za vere. Maribor je namreč itak že sedež enega škofa, ampak sedaj je dobil uradno potrdilo še za enega v osebi fotografa Maveria, ki ga je gori imenovana sekta še pred potrditvijo izvolila za takega. Nam je seveda vseeno, če se zdi ljudem, da so pri češčenju Boga na vsak način potrebne cerkvene organizacije in hierarhije, gledali bomo še nadalje samo na to, da si ne bodo škofije in kolikor jih še bo iz verskih ozirov predrago zaračunavali svojih odpustkov.

Organizacija stanovanjskih najemnikov se ustanavlja v našem mestu. Mislimo, da je že skrajni čas.

Iz stranke.

Volilna pisarna SSJ posluje vsak dan po 18. uri v upravništvu »Napreja« v Ljubljani, Frančiškanska ulica 61. čez dvorišče.

Skupna odborova seja krajevne politične organizacije SSJ v Ljubljani in Spodnji Šiški se bo vršila danes, v ponedeljek ob 19. v uredništvu »Napreja«. — Predsednik.

Trbovlje. V četrtek, dne 2. novembra se bo vršila ob 4. popoldne v Delavskem domu diskusija. — Odbor.

Trbovlje. Krajevna pol. organizacija SSJ v Trbovljah vabi vse svoje člane na redni letni občni zbor, ki se bo vršil v petek 3. novembra ob 4. popoldne v

Delavskem domu z običajnim dnevnim redom. Dolžnost vseh politično organiziranih je, da se udeležijo občnega zbora polnoštevilno. Nečlani nimajo vstopa. — Odbor.

Iz strok. gibanja.

»Svoboda« v Spodnji Šiški. V ponedeljek, dne 30. t. m. odborova seja. — Predsednik.

Redna seja ljubljanske »Svobode« se bo vršila v torek, 31. t. m. v običajnih prostorih ob 8. zvečer. Seje naj se udeležijo prav vsi odborniki kakor tudi člani nadzorstva, ker je to zadnja seja pred izrednim občnim zborom.

Radi izrednega občnega zbora ljubljanske »Svobode« sklicuje abstinentški odsek sestanek vseh svojih članov. Sestanek se bo vršil v torek ob 7. zvečer v centralnem tainištvu »Svobode«.

Vabimo vse člane ljubljanske »Svobode« na njen izredni občni zbor, ki se bo vršil v sredo, 8. novembra t. l. ob 7. zvečer v magistratni dvorani. Razposlana so članom posebna vabila. Dnevni red: 1. poročilo odbora; 2. poročilo pododsekov; 3. volitev odbora; 4. volitev delegatov za delegacijski zbor; 5. raznote-rosti.

Gospodarstvo.

= V naše pristanišče ob Jadranskem morju je prispelo 600 vagonov koroze. To je del količine živil, ki jih je kupilo ministrstvo za soc. politiko v Ameriki za prehrano pasivnih krajev.

= Italijanska lira rapidno pada po fašistovskem kongresu v Neaplju. Pred kongresom je n. pr. stala angleška funta 105 lir, sedaj pa že stane 117 lir.

= V Bengasiju so ustanovili delniško družbo »Unione coloniale Italo-araba« z delniško glavnico 6 milijonov. Namen družbe je v prvi vrsti poljedelska valorizacija Cirenaike potom italijanskih produktivnih in delovnih zadrug. K tej iniciativi so pristopili ter podpisali delniško glavnico vsi večji kreditni zavodi, nekatere paroplovne in druge družbe, razne trgovinske zbornice ter veliko število privatnih oseb iz vseh strani Italije in kolonij. Družba bo takoj pričela z delom, predvsem z valorizacijo nekaterih oaz; razen tega pa bo imela mnogo dela z zgradbo in obnovitvijo cest v koloniji. To delo prevzamejo italijanske delavske zadruge.

= Iz Varšave so se vrnili naši delegati za trgovinska pogajanja, ki so podpisali s Poljsko trgovinsko pogodbo, veljavno za eno leto. V Beogradu pričakujejo, da bo zlasti uvoz sladkorja iz Poljske občutno vplival na naše gospodarsko stanje. Je namreč za nekoliko dinarjev cenejši od češkega.

Delavec brez delavskega časopisa je kakor vojak brez puške. Zato naročajte in širite svoje glasilo »Napreja«!

Ustvarjenja človeka iz nič.

Skoro vsak potovalec skozi širno Indijo je že slišal o »čudežni« košari, iz katere gotovi fakirji lahko »ustvarjajo« človeka ter ustvaričenega zopet prisilijo, da se spremeni v duh košare. To je ena največjih »čarovnij« indijskih fakirjev, katerih goljufiji pa so že prišli do dna. Malo ne po vseh večjih mestih so se fakirji posluževali te dobičkanosne »čarovnije«, ljudje pa so hodihi oddaleč, da celo iz himalajskih gora, da si ogledajo »čudež«.

Kljub enostavnosti goljufije, je bil »čudež« s košaro in ustvarjenjem človeka zelo dobičkanosen in fakirji so služili lep denar. Fakirji so dobro vedeli za vso goljufijo, a poslužili so se je, kakor se vsake enake prilike radi poslužijo delamrži svečeniki. Svojo vlogo so pri pokazovanju čudeža igrali naravnost izborni, da bi tudi po natančnem opazovanju povprečen gledalec ne mogel priti goljufiji na sled.

Posluževali so se velike, okrogle, iz slame pletene košare — jerbas, v kateri so postavili dečka, starega kakih 14 let, ki je bil sam dosti manjši kakor pa jerbasov obseg. Fakir je pričel s svojim »rokuspokusom«, pokazal je gledalcem dno jerbasa, da je prazno in da v njem ni dovolj prostora, dečka pa je pokril z veliko rjuho. Tako pokrit z rjuho je izgledal, kot da je v jerbasu visoka grba.

Na povelje fakirja se je pričela grba stopnjevale manjšati, padala je nižje in nižje, dokler ni rjuha pokrivala jerbasa v njegovi višini. V praznino jerbasa bi se deček nikakor ne mogel stisniti, zato so gledalci trepetali začudenja; toda še ni bilo konca »čudežev«. Fakir je skočil z obema nogama v jerbasovo odprtino in potlačil vso rjuho v njeno okroglo praznino.

Fakir je stopil iz jerbasa, tedaj vzel dolg meč in bodel z njim v vseh smereh v jerbas, s čemur je prepričal gledalce, da je jerbas prazen. Ko je pokazal vso umetnost z mečem, je zopet lepo pogrnil jerbas, se vsedel poleg njega, vzel v roke flavto in pričel nanjo piskati cvileče glasove. Rjuha na jerbasu je tedaj pričela rasti pokonci, grba je bila vedno višja in višja, dokler se ni pokazal pod njo deček. Fakir je tedaj odkril rjuho in iz jerbasa je stopil deček zdrav kakor prej, noben sunek meča ga ni ranil.

Tajnost tega znamenitega »čudeža« je zelo priprosta. Vse je odvisno od jerbasa, kako je izdelan. Ti jerbasi so tako napravljeni, da je praznina, ki jo je opaziti v jerbasu, mala v primeru z ono, ki je v okvirju jerbasa med zunanjo stranjo in pleteno steno v notranjščini jerbasa. Ko se deček vsede, se lepo pomakne iz vidne praznine v jerbasu v ono v plete-

nem okvirju in se hitro zadela tako, da tudi, če bi človek pogledal v dno jerbasa, bi ga ne videl. Vsak, ki opazuje jerbas, si domišlja, da ni poleg one v sredini, nobene praznine. Medtem ko se gledalci čudijo kako je izginila grba v jerbas, se deček hitro zadela v določeno praznino v obliki klopčiča, s čemur zagradi komaj polovico praznine jerbasovega okvirja. Če je jerbas čisto okrogel, mora biti deček že nekak gimnastik, da se lahko zvi-je v klopčič, ali jerbasi so ponavadi bolj podolgovati, da je deček prav lahko zlek-njen v njem. Ko fakir skoči v jerbas in tlači doli rjuho tedaj stoji samo v sredini dna. Sunki z mečem pa so bolj opasni. Na eni strani jerbasa, kjer ni dečkovega telesa, lahko suva brez skrbi ali tam kjer je zleknen deček, mora biti oprezen in suvati ravno tja, kjer je prostor za to. Tako suva dečka pod lahti, med roke, med noge kjer mu pač ne more ničesar storiti. Zuna jerbasa so že zato gotovi znaki, za katere ve samo fakir in v jerbasu istotako, kamor deček ne sme po-ložiti nobenega svojega uda. Ko je bil jerbas že večkrat rabljen in ima mnogo lukenj z mečem ve fakir tem bolje, kam mu je zapičiti meč.

Nešteto podobnih pripovedk so pri-nesli potniki iz Indije, za katerimi pa naj-večkrat ni resnice. Goljufija z jerbasom, pretvarjanje dečka v nič in zopet ustvar-ianje, je celo različno pri raznih fakirjih. Nekateri pravijo, da so videli, kako je pritekla kri iz košare, ko je fakir vanjo vpičil meč, kar pa je tudi čisto enostav-no. Samo gobo je treba onemu, ki zleze v jerbas, namočiti s kako rdečo tekoči-no in ob zamahu z mečem sikne iz nje »kri«.

— Državi nevarno navdahnjenje. Ogrski mislec Emerich Madach je češčen na Ogrskem kakor kak »ogrski Goethe«, posebno so proslavili po celi deželi stolet-nico njegovega rojstva. Madach ima res nekaj lepih del, ali glavno njegovo delo »Tragedija človeka« je vendar le nekak posnetek iz »Fausta« Byronovega »Man-freda« in »Kajna«. Tragedija človeka v francoski revoluciji je drama, v katero sta vpletena Robespierre in Danton. Po-

leg tega je v nji tudi vpletena »Marse-ljeza« in več francoskih revolucionarnih pesmi. V proslavo 100letnice Madachovega rojstva so v Budimpešti priredili v kraljevem gledališču »Tragedijo človeka« toda glej smolo, ki jo je imelo vod-stvo gledališča! Ko so med petjem in godbo v operi prišli pevci na »Marselje-zo«, so vstali vsi udeleženci in skupno z gledališkimi igralci peli revolucionarno pesem. Na koncu je sledil tak aplavz, da so morali »Marseljezo« ponoviti. Vlada je skoraj podivljala radi tega dogodka. Pred časom je bil sklican državni zbor, češ, da je že tu komunistična vstaja, sle-dile so aretacije voditelja gledališča in pevcev ter najbolj navdušenih izmed ob-činstva. Gledališče so zaprli za nedoločen čas, vsa Madachova dela pa zaplenili in uničili, češ, da je bil Madach nevaren komunist (prei ni bil). Dobro da je Ma-dach že pred pol stoletjem mrtev, sicer bi ga vlada dala obesiti ali ustreliti radi njegovega dela, ali pa bi moral mesto »Marseljeze« vplesti v svojo pesnitev na-rodno Hortivevo himno, v kateri so pro-slavljeni cerkveni knezi in je »muza« udarila po Judih.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPAN-STVA IN URADE. NAJMODER-NEJŠE PLAKATE IN VABILA
.. ZA SHODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA
TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,
BROSUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Gostilna Kajfež

Florjanska ulica 4.

Od danes naprej vsako soboto, nedeljo, torek in sredo najfinejše krvave in mesene pečene klobase, vsak pondeljek, četrtek in petek polkajene kranjske klobase in reberca. Izborna kuhinja, vsa jedila po lastni ceni. Toči se samo prvovrstna domača vina. Produ-cente samo prvovrstnih finih vin vabim, da mi prinesejo vzorec.

A. Kajfež.

Največja zaloga
klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 5

se priporoča za na-kup najboljših instru-mentov izvrstnih to-varn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Velike fotografije!

povečane po vsaki sliki, društvene skupine, legitima-cije za železničarje

izvršuje najfineje po zmernih cenah.

Fotograf „PELIKAN“, Celje, zraven hotela Union.

SUKNO

za promenadne in športne obleke v bogati izbiri po najnižjih cenah pri

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

PERILO

za dame, gospode in deco, oprema za novorojenčke najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.

Delniška glavnica:
K 20.000.000.—

Slovenska eskomptna banka

Rezervni zakladi:
K 6.500.000.—

Podružnice:

Novo mesto, Rakek,
Slovenjgradec.

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Telefoni št. 146, 458.

Brzjavke:

ESKOMPTNA.